

Rättsenheten

fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.k.remissor@regeringskansliet.se

Remissvar gällande Departementspromemoria (2018:26) om tjänstledighet för politiska uppdrag på lokal eller regional nivå i ett annat land – undanröjande av ett gränshinder

Sammanfattning

IAF ser positivt på initiativet att undanröja gränshinder genom att införa en lag om rätt till tjänstledighet för personer som utför politiska uppdrag inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)¹. Vidare ställer sig IAF positiv till det föreslagna avtalet med Danmark som ett ytterligare led i regeringens prioriterade arbete med gränshinder.

Förslaget

Det föreslås i Departementspromemoria (2018:26) en ny lag som ger rätt till tjänstledighet från anställning i Sverige, för en person som har politiska uppdrag på lokal eller regional nivå inom EES-området. Det föreslås även att riksdagen godkänner ett avtal mellan Sverige och Danmark om gränspendlares rätt till tjänstledighet från arbete för att kunna fullgöra politiska uppdrag på lokal och regional nivå. Rätten till tjänstledighet ska gälla endast i den utsträckning som följer av arbetslandets lagstiftning.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 2019. Avtalet med Danmark bedöms kunna träda i kraft tidigast samma datum som den föreslagna lagen.

Frågan om förtroendevaldas möjlighet till tjänstledighet i Norden är ett prioriterat gränshinder inom ramen för Nordiska ministerrådets gränshinderarbete. Idag har en förtroendevald politiker med arbete i ett annat land, inte samma rätt till ledighet som en förtroendevald som arbetar i det land

¹ EES-länderna innefattar samtliga 27 EU-länder samt Island, Liechtenstein och Norge

där denne har sitt politiska uppdrag, vilket framhållits som ett allvarligt gränshinder och en inskränkning mot demokratin.

En ny lag om ledighet för politiska uppdrag på lokal och regional nivå inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

IAF anser att den föreslagna lagen är välkommen.

Gränshindret förekommer sannolikt i större utsträckning mellan Sverige och ett annat nordiskt land, eftersom gränspendlingen är som störst här, jämfört med Sverige och övriga länder inom EES-området. IAF anser dock, i likhet med promemorian, att en reglering måste utformas med beaktande av generella EU-rättsliga regler och principer² och gälla för alla arbetstagare i Sverige som är bosatta inom EES-området. IAF instämmer även i att det är en viktig fråga ur ett demokratiskt perspektiv att ge den som uppfyller valbarhetskraven och vill vara politiskt aktiv i sitt hemland men som arbetar i ett annat land, samma möjlighet till det som den som bor och arbetar i ett och samma land. Alla bör ha möjlighet att engagera sig politiskt, utan att vara beroende av arbetsgivarens välvilja för att kunna fullgöra ett uppdrag.

Den föreslagna lagen kan endast ge den som arbetar i Sverige, och har ett förtroendeuppdrag i landet där de bor, rätt att vara tjänstledig. Detta beror på att dessa personers eventuella rätt till tjänstledighet är avhängig av den nationella regleringen i det land där de arbetar. Den föreslagna lagen löser därför endast gränshindret för de gränspendlare som arbetar i Sverige.

Avtal mellan Sverige och Danmarks om gränspendlares rätt till tjänstledighet för politiska uppdrag på lokal och regional nivå

Mot bakgrund av den svenska lagstiftarens begränsningar som beskrivs i avsnittet ovan, välkomnar IAF det föreslagna avtalet för att bidra till att lösa det adresserade gränshindret. Den statistik som presenteras i promemorian³, visar att

² Exempelvis fri rörlighet för arbetstagare inom hela unionen, artikel 45.1 FEUF

³ Sidan 11

det är fler personer som pendlar från Sverige till Danmark än vice versa. Detta avtal är därför av särskild vikt för att skapa en förutsättning till likvärdiga möjligheter för gränspendlare som rör sig mellan Sverige och Danmark att åta sig och fullgöra politiska uppdrag.

Avslutande kommentarer

För att främja fri rörlighet och motverka gränshinder anser IAF att det är ett bra initiativ att införa en nationell lag som omfattar gränsarbetare i Sverige från hela EES-området. IAF instämmer i att det är positivt om fler länder inför lagstiftning av detta slag. Vidare anser IAF att den föreslagna lagen kan utgöra en bra grund inför eventuella förhandlingar av bilaterala avtal med andra länder. I fråga om samarbetet med de övriga nordiska länderna bör det mot bakgrund av den deklaration som undertecknades i augusti 2014, om att underlätta för förtroendevaldas ledighet i Norden, även ligga i våra grannländers intresse att vidta åtgärder på området.

IAF noterar avslutningsvis att förslaget ligger i linje med de nya reglerna på arbetslöshetsförsäkringens område som träder i kraft den 2 juli 2018.⁴ De nya reglerna innebär bland annat att man jämställer tid med förtroendeuppdrag som enligt lag ger rätt till ledighet från anställning med förvärvsarbete. Att dessa åtgärder genomförs samtidigt speglar det faktum att tid med förtroendeuppdrag prioriteras och att politiskt engagemang och representativ demokrati värdesätts.

I detta ärende har generaldirektör Peter Ekborg beslutat. Verksjurist Emma Lagerström har varit föredragande. Verksjurist Kajsa Petersson och Elida Ramsten samt enhetschef Lena Aronsson har också deltagit i framtagandet av remissvaret.

⁴ 13 b, 44 a och 46 b §§ Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Peter Ekborg
Generaldirektör

Emma Lagerström
Verksjurist